

LIETUVOS BANKAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
lrvkanceliarija@lr.lv

2025-03- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL DEVYNIOLIKTOSIOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO

Lietuvos bankas teikia savo pastabas ir pasiūlymus dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikto derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – LRVPNĮ planas) projekto.

Dėl koordinuoto atsako į finansinį sukčiavimą valstybės mastu

Finansinis sukčiavimas pastaraisiais metais tapo viena iš opiausių visuomenės problemų, o jos tinkamas suvaldymas ir prevencija – vienu iš didžiausių finansinių (ir ne tik) paslaugų teikėjams ir valstybės institucijoms tenkančių iššūkių. Problemos mastą iliustruoja tai, kaip dramatiškai per pastaruosius kelerius metus išaugo finansinio sukčiavimo apimtys. Bankų sektoriaus pateikiamais duomenimis, nuo 2020 m. finansinio sukčiavimo atvejų skaičius padidėjo daugiau kaip 7 kartus. Sukčių iš banko klientų išviliotų lėšų suma taip pat didėjo kartais: 2020 m. siekė 4,8 mln., o 2024 m. – net 20 mln. Eur.

Finansinis sukčiavimas yra sudėtinga, kompleksinė problema, todėl tinkamas ir veiksmingas atsakas į finansinį sukčiavimą, siekiant jo užkardymo ir prevencijos, turėtų būti neatsiejamas nuo koordinuoto ir greito finansinį sukčiavimą įgalinančių ir (arba) jį paveikti galinčių sričių priežiūros institucijų (taip pat kitų institucijų ar visuomeninių organizacijų) veikimo, paremto bendra vizija, strategija ir siekiamais rezultatais.

Pavienės institucijų pastangos užtikrinti patikimą ir rezultatyvią finansinio sukčiavimo prevenciją nėra veiksmingos ar tokios veiksmingos, kokios galėtų būti, jei būtų veikama koordinuotai ir siekiama suderintų, bendrų visai sistemai tikslų. Kad finansinio sukčiavimo prevencijos sistemoje dalyvaujančios institucijos ir subjektai įsitrauktų į strategijos rengimą, joje nurodytų, kaip galima įgyvendinti tikslus, o visa prevencijos sistema veiktų sklandžiai, veiksmingai ir koordinuotai, tikslinga turėti koordinuojantį vykdomosios valdžios subjektą. Manytume, kad šiai pozicijai geriausiai tiktų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija. Finansinis sukčiavimas, visų pirma, yra nusikalstama veika, dėl kurios gyventojai kasmet netenka dešimčių milijonų eurų. Šios problemos sprendimo valstybės lygiu neprioritetizavimas mažina ir net atima galimybę ją įveikti ar bent kontroliuoti, taip pat menkina gyventojų pasitikėjimą valstybės institucijomis. Vienas iš Vidaus reikalų ministerijos veiklos tikslų – formuoti valstybės politiką viešojo saugumo srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą¹. Neabejotina, kad veiksminga finansinio sukčiavimo prevencijos ir užkardymo sistema valstybės mastu itin reikšmingai prisidėtų ir prie viešojo saugumo užtikrinimo.

Atsižvelgdamas į nurodytos problemos mastą ir jos keliamą riziką tiek gyventojams, tiek pasitikėjimui valstybės institucijoms, Lietuvos bankas siūlo kovą su sukčiavimu įtraukti į LRVPNĮ planą, įgaliojant atsakingas institucijas sukurti tarpinstitucinį tinklą, kad būtų užtikrintas koordinuotas ir veiksmingas atsakas į finansinį sukčiavimą.

Siūlome papildyti LRVPNĮ plano prioritetą „Viešojo saugumo veiksmingumo didinimas“ 7.6.11 papunkčiu ir jį išdėstyti taip: **„Sukurti finansinio sukčiavimo prevencijos sistemą“**

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291 patvirtintų Vidaus reikalų ministerijos nuostatų 7.1 papunktis.

koordinuotam ir efektyviam atsakui į finansinį sukčiavimą užtikrinti. *Kaip alternatyva, galėtų būti* **7.6.6. papunkčio papildymas:** „Sukurti teises sąlygas integruotam nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos organizavimo modeliui įgyvendinti, **taip pat sukurti finansinio sukčiavimo prevencijos sistemą koordinuotam ir efektyviam atsakui į finansinį sukčiavimą užtikrinti.**“ Įvykdymo data – 2026 m. IV ketv., atsakingas vykdytojas – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, dalyvaujančios institucijos – Lietuvos bankas, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, Nacionalinis kibernetinio saugumo centras prie Krašto apsaugos ministerijos, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba, Policijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.